

Wandeling 7

Bomen in Eindhoven 1 (4,4 of 4,0 of 7,2 km)

Het echte centrum van Eindhoven heeft weinig groen. Een wandeling daar met veel natuur is dan ook problematisch. Op een route langs grote en soms zelfs monumentale bomen in de directe omgeving van de binnenstad is er veel te zien; zoveel zelfs dat er twee leuke wandelingen mogelijk zijn. Wandeling 7 gaat door Eindhoven Centrum, Tongelre en een stukje Stratum.

Vertrekkend aan de stadszijde van het station zien we eerst Anton Philips. Hij staat wat verlaten tussen conventionele bloemperkjes: kan dat niet aardiger? De vier knopen aan zijn ene manchet en de drie knopen aan de andere hebben mij altijd gefascineerd. Nu daarvan eindelijk een foto gemaakt. Opgelucht steek ik het Stationsplein over om vervolgens de Dommelstraat in te gaan. Een van de vele hercegelegenheden bevindt zich in het voormalige hoofdkantoor van de Boerenleenbank. Of de gigantische acacia die achter dit gebouw staat ook symbool is

Het gebied rondom de Parklaan was lang een moerassig laaggelegen terrein, doorsneden door het riviertje de Laak. Verkeer van Eindhoven naar Tongelre ging via Stratum. Pas aan het eind van de 19e eeuw werd de Parklaan aangelegd en ontstond er een villawijk. Vanuit Eindhoven Centrum lopen de nummers van de huizen af. Dit is logisch omdat tot 1919 dit gebied tot de gemeente Tongelre behoorde. Huize 'De Laak' werd in 1907 in opdracht van Anton Philips gebouwd door architect J.W. Hanrath. Later zijn nog veel woningen in de Parklaanbuurt door hem ontworpen. Het tuinontwerp van 'De Laak' is van de bekende tuinarchitect L. Springer. Anton Philips was een ongeduldig mens. Om de tuin sneller volgroeid te doen lijken liet hij halfvolwassen eiken uit Nuenen aanvoeren. Gezien de hoge grondwaterstand was dit geen goede keus. De eiken staan er nog, maar zien er nog steeds wat spichtig uit. Overigens heeft Anton met zijn aankoopwoede van landerijen en terreinen indirect (mogelijk onbewust) tot het natuurbehoud in Eindhoven en omstreken bijgedragen.

Vier knopen links en drie knopen rechts

voor "bevordering van spaarzaamheid, naastenliefde, arbeidslust en matigheid" is niet bekend. Verderop in de Dommelstraat staat een rode beuk, een van mijn favorieten (*niet meer, zie wandeling 8*). Aan de voet zitten twee tonderzwammen en op de stam staat een rode stip: dat voorspelt niet veel goeds.

Rechtdoor de Dommelbrug over; kastanjebomen. Vervolgens eerst aandacht voor Parklaan 62 (links voor), het gebouw waarin de studentensociëteit was gevestigd. Ik heb daar meer geleerd dan in de collegebanken! Rechts staat 'Huize De Laak'.

Aan de overkant, op nummer 95, was vroeger een ziekenhuis. Ik ben er 18 dagen voor de Bevrijding geboren. Nu is het verpleeghuis Dommelhoef. Niet aan denken en naar de bomen kijken, hier en verder in de laan. De tuinen zijn mooie composities van beuken, (moeras)eiken, esdoorns en nog meer soorten. Langs de Parklaan zelf staan platanen, door de gemeente geplant. Anton Philips was daar tegen maar misschien is het juist daarom gebeurd! Naar binnen bij Van Lanschot, nr.54, want er hangen ballonnen aan het hek. Het blijkt vanwege een personeelsfeestje te zijn, niet vanwege een beursrecord. Bij de ingang een aantal exemplaren van de Japanse ceder, een van de weinige groenblijvende bomen in deze wijk. Verder staan er nogal wat rode beuken, een reusachtige plataan, een treurbeuk en dito berk.

Na de zwerftocht door deze tuin verder

Vertrekpunt: station Eindhoven (stadszijde)

Parkeren: in een van de parkeergarages bij het station (betaald)

Openbaar vervoer: het centrale busstation aan de noordzijde van het station.

De beschreven wandeling (GPS-spoor: PVGE 7c 7,2 km) is in tweeën te delen bij de Dommelbrug. Van daar kan je wandelen door het Villapark/Lakerlopen (GPS-spoor: PVGE 7a 4,4 km, eerste deel van de tekst); of langs de Dommel en terug via de Bergen (GPS-spoor: PVGE 7b 4 km, tweede deel).

de Parklaan af, links de Leeuweriklaan in. Mooie rode esdoorns. Aan het eind rechts (Fuutlaan) en weer rechts de Uiverlaan in. In deze straat bevinden zich drie opvallende rode beuken. Weer terug op de Parklaan verder door. Het pand nr. 32 heeft zeer fraai geboomte. Bijzonder is de zomereik (om de hoek, in de Pluiverlaan). Vandaar uit is ook de gigantische, maar te hoog opgesnoeide, moeraseik in de tuin van Parklaan 30 te zien. Terug in de Parklaan doorlopen tot aan de Kievitlaan. Dan rechtsaf en aan het einde links. Dit was destijds Klein Tongelre; halverwege Stratum en (groot?) Tongelre. De twee zwarte dennen in het plantsoentje zijn op een curieuze manier uitgegroeid maar symboliseren daardoor voortreffelijk 'klein en groot Tongelre'. Rechts Klein Tongelrepad in. Op het plein rechts en rechts de Paulus Potterstraat in. Dan links en rechts (Wauwermanstraat).

Terug naar de Kievitlaan, dan linksaf de Zilvermeeuwlaan in. Acacia's langs de straat. In het plantsoen een grote variëteit van prunussen, esdoorns, malussen en struikbomen met exotische namen als Zilkova en Parvotia. Rechtsaf en direct daarna links de Pauwlaan in. Dit is het domein van de linden: straatlinden, leilinden, zilverlinden en een grootbladige linde. Rechtsaf de Fazantlaan in. Hoera, bij de school zijn de zestig jaar geleden geplante miezerige acacia's er nog en ze zijn zowaar een stuk gegroeid.

Verder door de Fazantlaan (rechts de Reigerlaan met de plataan voor de school). De kerk van de Heilige Antonius van Padua is afgebroken en vervangen door seniorenwoningen. De heilige zelf heeft zijn toevlucht gevonden in de voormalige gereformeerde kerk verderop. Psalmzingen kan daar prima maar het gebouw is beslist minder geschikt om voor de vissen te preken, ook al omdat het waterpeil in de restanten van het riviertje de Laak aan de overkant van de straat ten opzichte van 60 jaar geleden een halve

De gemeente Eindhoven heeft zich in het verleden niets aan openbaar onderwijs gelegen laten liggen. De vereniging 'Maatschappij tot Nut van het Algemeen' richtte daarom dergelijke scholen op.

In de jaren vijftig werd de Nutsschool aan de Reigerlaan voornamelijk bevolkt door kinderen van 'Philipsgeïmporteerden'. Ik was er een van. Naar de begrippen van die tijd was het qua onderwijs een 'verlichte school', zich onder andere uitend in de mogelijkheid tot zelfwerkzaamheid. Ik heb er veel geleerd.

Leuk was het niet, kadaverdiscipline in grote klassen. Opstellen op het schoolplein per klas in rijen van twee. Dat ging alfabetisch. Als de tweede bel ging naar binnen marcheren. Ook aan weerszijden de trap op die daardoor een bijzonder slijtprofiel kreeg. In de klassen hoge ramen. Alleen lucht als je naar buiten keek. In sommige lokalen was de plataan aan de voorkant de redding in deze uitzichtloze situatie.

De reddende plataan

meter is gezakt. In de winter op het ijs 'scholletje trietsen' gaat dus niet meer! Hoe dan ook, voor dolerende vrolijkheid is geen ruimte meer. Aan het einde van de Fazantlaan rechtsaf, via de Nachtegaallaan terug naar de Parklaan en het centrum van de stad. Na de Dommelbrug direct linksaf, het wandelpad langs de Dommel op. (We zijn hier halverwege onze wandeling; zie kader.) Dit is het territorium van wilgen en populieren. Ook is vanaf hier de achterkant van 'De Laak' goed te zien. De 'Fabrieksroute' route volgen. Vlak voor het klooster Mariënhage staat een indrukwekkende plataan. Ook mooi is de beuk naast de kapel. De gigantische populier die hier stond is echter afgezaagd.

Het pad langs de Dommel blijven volgen. Dan Kanaalstraat en Vestdijk oversteken. Na de sanering van de Dommel is de natuur hier weer in opbouw. Op het Stratumseind rechts en dan meteen links de Molenstraat in. Het plantsoen achter het gemeentehuis is al aardig geworden, maar aan de overkant van de Wal wordt het pas echt mooi. Na het monument van

de Herculesramp links de brug over, waar menig bruidspaar 1 van de eerste foto's geschoten heeft. Dan rechts naar de verkeerslichten en de Wal oversteken. Vervolgens rechts en meteen links naar het parkje langs de rivier. Een moerassiek en drie gewone eiken domineren hier, maar een prachtige, wat eigenwijze stekelnoot steelt de show. De drie grote haagbeuken aan de andere kant van de Bilderdijklaan kijken dan ook nauwlettend toe. In de Paradijslaan staat mooi geboomte: essen, berken en lindes voeren hier de boventoon. Steek de Paradijslaan over. Niet echter dan nadat over het mysterie van de vijf dunne en twee dikke dennen is nagedacht. Bijbels moet dit te duiden zijn maar als natuurwetenschapper houd ik het voorlopig op een variant van het Koningsberger probleem. Daar is geen oplossing voor. Rechts aanhouden tijdens het stukje door het Anne Frank plantsoen. Rechtsaf de brug over en weer rechts langs de Dommel. Ga rechts onder het gebouw 'op poten' door en links de Zwembadweg op, rechts de Don Boscostraat in. Op het Catharinakerkhof staan diverse monumentale bomen (amerikaanse eiken, beuken en haagbeuken). Bijzonder is de rode treurbeuk maar vooral ook de treureik bij de ingang. Waar de straat afbuigt rechtdoor de Luciferstraat in: berken met spierwitte stammen. Modern is ook het 'bloemenaltaartje' onder een boom rechts. De bedoeling ontgaat mij maar het is wel aandoenlijk.

Bij de Grote Berg rechtsaf en direct links de Bergstraat in. Hier domineren de acacia's. Bij de Kleine Berg naar rechts. Links zijn op enige afstand zgn. steeleiken te zien. Dan linksaf en vervolgens de Willemstraat oversteken. De 'Witte Dame' komt in zicht. Eens werden daar onder andere röntgenbeeldversterkerbuizen geproduceerd. Als jong Nat Lab ingenieurje kwam ik daar met mijn uitvindingen, nu is het een bibliotheek. Achter het gebouw langs over een kale steenvlakte. Waarom geen bomen hier? Via de voormalige Lichtpoort weer naar de Emmasingel.

Ook hier sentiment. Bij de ingang van de Design Academy is het levendig en die paar dennenbomen hier dragen bij tot een studentikoze sfeer. Linksaf. Het beeld van het lampenmaakstertje is vervangen door een metalen druppel, die een reclamezuil blijkt te zijn. Gelukkig staan er ook vier ginkgo's. In Azië zijn dit de tempelbomen bij uitstek. Hier zouden ze dat ook kunnen worden maar dan moeten ze nog wel een paar honderd jaar groeien (en moet de Lichttoren in de tussentijd nog wel blijven bestaan). Voorlopig geen kowtow en geen

Japanse ceder

wensbriefje over het Philips Pensioenfonds en gewoon terug naar het station over het 18 Septemberplein.

Ab Stevels / Cor Luijck

Klooster Mariënhage

Vlak buiten Eindhoven werd in de middeleeuwen, op een zandbult in het uiterste zuiden van Woensel, de versterking 'die Haghe' gebouwd. In het begin van de 15e eeuw was die uitgegroeid tot een kasteel dat in 1419 werd overgedragen aan de orde van de Augustijnen. Alleen bij bewezen 'beproefde vroomheid' was intrede in het klooster mogelijk. Plundering door Maarten van Rossum werd in 1543 afgekocht. Die wendde zich toen tot het klooster Soeterbeek (zie wandeling 5). Aan de Beeldenstorm in 1566 viel echter niet te ontkomen en na de inname van 's-Hertogenbosch in 1628 kwam ook Eindhoven in Staatse handen. De kloosterlingen werden verdreven. Beroep op activiteiten als voedselvoorziening voor armen en onderwijs voor beter bedeeden had een zeker uitstel tot gevolg maar geen afstel. Na een variëteit van seculiere bestemmingen werd het klooster in 1890 door de Augustijnen teruggekocht. Vervolgens startte de bouw van een school (het Gymnasium Augustinianum) en een kerk (de zogenaamde Paterskerk). Deze laatste is vooral bekend vanwege het Heilig Hartbeeld op de toren. In de volksmond: 'Jezus de Waaghals'. Als mogelijk oriëntatiepunt moest het in de oorlog worden gecamoufleerd. Bij inspectie nadien bleek uit de positie van kogelgaten dat het beeld vanaf de grond was beschoten.